

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/4317-35

19. august 2022

Høring av utkast til forskrifter om gjennomføring av deling av fylker og Ålesund kommune

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) sender med dette utkast til forskrifter om deling av Viken fylke, Vestfold og Telemark fylke, Troms og Finnmark fylke og Ålesund kommune på høring. Utkast til merknader til forskriftene følger også vedlagt. Dokumentene publiseres også på regjeringen.no.

Departementet ber om høringsvar **innen 16. september 2022**. Departementet tar sikte på å fastsette forskriftene innen utgangen av september 2022.

Bakgrunn

Stortinget vedtok 14. juni 2022 deling av Viken fylke (til Østfold, Akershus og Buskerud fylker), deling av Vestfold og Telemark fylke (til Vestfold fylke og Telemark fylke), deling av Troms og Finnmark fylke (til Troms fylke og Finnmark fylke) og deling av Ålesund kommune (til Haram kommune og Ålesund kommune). Vi viser til Prop. 113 LS (2021–2022) Deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn) og Prop. 127 S (2021–2022) Tillegg til Prop. 113 LS (2021–2022) om deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn). De nye fylkeskommunene og kommunene trer i kraft 1. januar 2024. Fylkestingene og kommunestyrene til de nye fylkeskommunene og kommunene skal velges ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 og konstitueres i løpet av høsten 2023.

Om utkast til forskrift

Lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) regulerer endringer i kommune- og fylkesgrenser. Loven inneholder få regler om selve gjennomføringen av et vedtak om deling av kommuner og fylker i to eller flere nye

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Stina Hoel Jensen
22 24 72 40

enheter. Inndelingslova § 17 gir Kongen fullmakt til å fastsette nærmere regler for å sikre gjennomføringen av vedtak om deling, og til å gjøre unntak fra gjeldende regler i lov eller forskrift. Slike unntak må knytte seg til forholdene i § 17 andre ledd bokstav a-e. Myndigheten til å fastsette forskrifter etter inndelingslova § 17 er delegert til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Ettersom inndelingslova inneholder få regler om gjennomføring av deling har departementet sett behov for å regulere flere forhold enn de som er regulert i loven. Departementet har også fått innspill fra fylkeskommunene og kommunen som skal deles om forhold som ønskes regulert i forskriftene. Departementet har videre utarbeidet et utkast til merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriftsutkastet. Vi viser til disse for en nærmere begrunnelse og beskrivelse av de enkelte forholdene som foreslås regulert.

Særlig om dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar i forskriften

Kommunal- og distriktsdepartementet har, i samråd med Kultur- og likestillingsdepartementet, foreslått en bestemmelse om dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar. Forskriftsbestemmelsen gir fylkeskommunene/kommunen et stort handlingsrom. Det er også gitt et unntak fra arkivforskriften, med hjemmel i inndelingslova § 17 andre ledd. Dersom det avdekkes behov for flere unntak fra regelverket underveis i arbeidet med delingen, vil departementet vurdere nødvendige endringer i forskriften.

Departementet ber Arkivverket særlig vurdere om det på nåværende tidspunkt er behov ytterligere unntak fra arkivloven med tilhørende forskrifter.

Til øvrige forhold som ikke fremgår av forskriften eller merknadene

Kommunestyrets og fylkestingets kompetanse og intern delegering i forskriften

Forskriftsutkastet følger kommunelovens system for kompetansetildeling og intern delegering. Det følger av kommuneloven § 5-3 andre ledd at kommunestyret/fylkestinget treffer vedtak på vegne av kommunen/fylkeskommunen, hvis ikke noe annet følger av lov. Når en lovbestemmelse legger kompetanse til «kommunen»/«fylkeskommunen», vil kompetansen i utgangspunktet ligge til kommunestyret/fylkestinget, som kommunens/fylkeskommunens øverste organ. Det fremgår av kommuneloven § 5-3 tredje ledd at kommunestyret/fylkestinget kan delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren innenfor rammene av kommuneloven eller annen lov. I kommuneloven finnes det flere bestemmelser som uttrykkelig og konkret åpner for delegering. Det finnes også en rekke bestemmelser om at kommunestyret/fylkestinget selv skal avgjøre en sak. Det betyr at kommunestyret/fylkestinget ikke kan delegerer til andre å ta den aktuelle avgjørelsen.

Når det i forskriftsutkastet gis kompetanse til «kommunen»/«fylkeskommunen», vil myndigheten i utgangspunktet ligge til kommunestyret/fylkestinget. Kommunestyret/fylkestinget kan selv velge å delegerer myndigheten videre, i tråd med kommunelovens regler i § 5-3. Dersom kompetansen gis til «kommunestyret

selv»/«fylkestinget selv» kan ikke myndigheten delegeres til andre. En slik delegeringssperre er i forskriften tatt inn for oppgaver som *etter kommuneloven* er gitt til «kommunestyret selv»/«fylkestinget selv». Det omfatter bestemmelser om valg av revisor, etablering av interkommunale samarbeid, valg av parlamentarisk styreform og vedtak om økonomiplan, årsbudsjett og regnskap. I forskriften er det i tillegg tatt inn en delegeringssperre for vedtak om foreløpig fordeling av eiendeler, gjeld og egenkapital. Departementet mener det er nødvendig med delegeringssperre for slike avgjørelser, da dette er avgjørelser av vesentlig betydning for de nye kommunene/fylkeskommunene.

Forskriften § 5 om ansettelse av kommunedirektør og annet nøkkelpersonell gjør et unntak fra dette systemet ved at myndigheten er lagt til «kommunestyret selv»/«fylkestinget» med åpning for delegering kun til andre folkevalgte organer. Dette er gjort for å tydeliggjøre at myndigheten bare kan delegeres til andre folkevalgte organer, og ikke til ordføreren eller kommunedirektøren, i samsvar med kommuneloven § 5-3 tredje ledd. Departementet mener det vil være uheldig, og ikke samsvare med kommunelovens system, om kommunedirektøren eller ordføreren ansetter nye kommunedirektører for de nye kommunene/fylkeskommunene. Av praktiske hensyn har vi likevel åpnet for at kommunestyret/fylkestinget kan delegerer myndigheten til andre folkevalgte organer, for eksempel til et utvalg som er opprettet etter kommuneloven § 5-7.

Økonomisk oppgjør

Når det gjelder det økonomiske oppgjøret, er dette i utgangspunktet et lokalt anliggende, hvor det gjelder full avtalefrihet, jf. inndelingslova § 18. Dersom de nye kommunestyret/fylkestingene ikke kommer til enighet, vil reglene i inndelingslova om skjønnsnemnd komme til anvendelse.

Inndelingslovas regler om at de nye kommunene/fylkeskommunene skal ha avtalefrihet i det økonomiske oppgjøret, og at hver og en av disse kan kreve nemndsbehandling, innebærer at departementet ikke kan fastsette en bestemmelse om at nåværende kommune/fylkeskommune vedtar bindende prinsipper for det økonomiske oppgjøret.

Det er likevel behov for at nåværende kommune/fylkeskommune fastsetter en *foreløpig* fordeling av bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital, som grunnlag for utarbeidelse av økonomiplan og årsbudsjett for de nye kommunene/fylkeskommunene. Det er også behov for at det blir fastsatt en fordeling av løpende betalingsforpliktelser, for å sikre at disse blir innfridd. Kommunene/fylkeskommunene har også påpekt viktigheten av en slik regulering. Departementet har derfor foreslått en bestemmelse som ivaretar dette. En slik fordeling vil ikke være bindende for det økonomiske oppgjøret. Dersom de nye kommunene/fylkeskommunene i det økonomiske oppgjøret avtaler andre fordelinger enn det som ligger i budsjettforutsetningene, vil det kunne tilsi at det gjøres budsjettjusteringer i etterkant.

Regional planstrategi og plangrunnlag

Viken fylkeskommune har bedt om at forskriften åpner for at fristen i plan- og bygningsloven § 7-1 første ledd kan fravikes. Etter denne bestemmelsen skal regional planstrategi utarbeides senest innen ett år etter konstituering av det nye fylkestinget. Departementet vurderer at de nye planstrategiene vil være et viktig verktøy for å bygge de nye fylkeskommunene i samarbeid med kommunene. For å sikre god samordning i regionen, er det ønskelig at dette arbeidet skjer parallelt med at kommunene utarbeider kommunale planstrategier. Departementet forstår likevel at det kan bli utfordrende å klare tidsfristen, siden arbeidet trolig vil få en forsinket oppstart. Vi har derfor tatt inn en bestemmelse i forskriftene om at departementet kan gi utsatt frist for å ferdigstille regional planstrategi. Dette gjøres etter dialog med fylkeskommunene.

Departementet har ikke sett behov for å omtale planprogram og plangrunnlag i forskriften. Det vil være opp til de nye fylkeskommunene å vurdere om planprogram og plangrunnlag utarbeidet av den tidligere fylkeskommunen er tilfredsstillende, herunder om prosesskravene er oppfylt.

Meddommere

Departementet har rådført seg med Justis- og beredskapsdepartementet om hvorvidt det er behov for særskilt valg av meddommere etter domstolsloven § 66 andre og tredje ledd i forbindelse med delingen av Ålesund kommune. Justis- og beredskapsdepartementets vurdering er at det ikke er behov for dette, idet de to nye kommunene fortsatt vil tilhøre Møre og Romsdal rettskrets, slik denne foreligger i dag. Kommunene vil også fortsatt tilhøre samme trekningkrets etter forskrift 15. mars 2021 nr. 854 om trekningkretser for meddommere ved Møre og Romsdal tingrett (som vil måtte oppdateres med nye kommunenavn).

Dette innebærer at dagens utvalg av meddommere blir sittende ut valgperioden, og at de nye kommunestyrene innen første juli året etter kommunestyrevalget gjennomfører nye valg for neste periode, i samsvar med domstolsloven § 66 første ledd. Dette er i tråd med innspill fra Ålesund kommune.

Kommunestyre- og fylkestingsvalg høsten 2023

Når det gjelder regler for gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023, vises det til egen forskrift om dette som ble sendt på høring 9. august 2022: [Høring - forslag til endringer i valgforskriften - regjeringen.no](#).

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Stina Hoel Jensen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Arkivverket	Postboks 4013 Ullevål Stadion	0806	OSLO
Forum for Kontroll og Tilsyn	Postboks 41 Sentrum	0101	OSLO
Kartverket	Postboks 600	3507	HØNEFOSS
Kommunesektorens organisasjon	Pb. 1378 Vika	0114	
Norges Kommunerevisorforbund	Postboks 1417 Vika	0115	OSLO
Samfunnsbedriftene	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO